

Posudek oponentky diplomové práce

Autorka práce: Bc. Kateřina Šantorová

Katedra teologické etiky, studijní obor: Křesťanská krizová a pastorační práce – diakonika, ETF UK

Název práce: Chudoba a vyloučení na českých školách

Vedoucí práce: PhDr. Eva Křížová, Ph.D., Katedra pastorační a sociální práce, ETF UK

Oponentka: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D., Katedra pastorační a sociální práce, ETF UK

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou chudoby a sociálního vyloučení se zaměřením na dospívající děti. Autorka si přitom stanovila nesnadný úkol sledovat, jak chudoba ovlivňuje vzdělanostní plány a rozvoj dětí. Za speciální oblast části svého teoretického zkoumání a posléze i empirického šetření si autorka zvolila školní prostředí, kdy na třech vybraných školách zkoumala metodou kvantitativního výzkumu rozsah chudoby a její důsledky.

Autorka práci rozdělila do šesti základních bloků, doplněného seznamem literatury, seznamem tabulek, použitých zkratk a přílohami (celkem 3).

V úvodních teoretických kapitolách objasňuje cíle práce a vymezuje ústřední kategorii chudoby v kontextu historického a institucionálního rozvoje, konkr. veřejných politik v oblasti sociální. Ve čtvrté kapitole se autorka zaměřuje na specifiku chudoby mladistvých a jejich dalekosáhlých důsledků na další fáze životního cyklu.

Výzkumná část nastiňuje problémovou situaci vztahu mezi chudobou rodiny dítěte a vzdělanostními aspiracemi mladistvých. Stanovuje si cíle práce, výzkumné otázky a hypotézy, vysvětlují postup operacionalizace pojmů a metodiku šetření. Kapitola 5.5. pak prezentuje výsledky výzkumu. Závěrečná 6. kapitola shrnuje dosažené poznatky.

Předložená práce má celkově velice dobrou úroveň odpovídající nárokům na magisterský stupeň. Dá se konstatovat, že v mnohém běžné standardy diplomových prací překračuje. Teoretická část je zakotvena v historickém uchopení problematiky chudoby v evropském prostoru a reflektuje vývoj institucionálních nástrojů vedoucích až k současné podobě sociálního státu. Autorka si jako výzkumnou metodu zvolila dotazníkové šetření na třech různých základních školách Středočeského kraje. Zvládla výborně postupy kvantitativního šetření, zjevně intenzivně spolupracovala s vedoucí její dp. Diplomantka pracovala s vhodnou literaturou a to reálně, vyvarovala se nešvaru pouhých povrchních odkazů.

Práce je logicky členěna, přechody mezi kapitolami jsou plynulé. Autorka prokázala schopnost přemýšlet o tématu chudoby ve školním prostředí, což považuji za další z mnoha přínosů, neboť v ČR byla školní sociální práce po roce 1948 víceméně zrušena a namísto ní se etablovalo tzv. výchovné poradenství.

Jazyková úroveň práce je kultivovaná, text je čtivý, a splňuje požadavky akademické argumentace.

Přesto z pozice oponentky uplatňuji připomínky v oblasti některých stylistických neobratností a občasných nevyvážeností důrazů a argumentů. Práci by pomohla ještě další editace. Rovněž bych uvítala v závěrečných pasážích dp diskusi o možnostech diakoniky, popř. sociální práce intervenovat v popsanych situacích ve školním prostředí.

Práci a její výstupy doporučuji v upraveném tvaru k publikování. O publikačních možnostech lze uvažovat ve spolupráci s akademickým i ne-akademickým prostředím.

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhuji stupeň výtečně velmi dobře (B), popř. podle výsledku obhajoby.

Otázky k obhajobě:

1. Zvažte situace a okolnosti, kdy chudoba rodiny nemusí nutně vyústit do dalších projevů sociálního vyloučení, a kdy chudoba nemusí mít negativní dopad na vzdělávací aspirace dospívajícího.
2. Umíte si představit náplň práce sociálního pracovníka na škole?

2. ledna 2019

PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.